

ANNE-BABA TUTUM ÖLÇEKLERİ (4-12 YAŞ): GELİŞTİRİLMESİ, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Hülya GÜLAY OGELMAN*, Arzu ÖZYÜREK**

Makale Geliş Tarihi: 26.12.2020

Makale Kabul Tarihi:01.05.2021

Özet

Ebeveynlik, anne-babaların çocukların gelişimini ve davranışlarını nasıl etkileyebildiğini ifade eden bir kavramdır. Anne-babalar, çocukların gelişimini yaşamın her döneminde etkiler. Çalışmada, 4-12 yaş çocuğa sahip anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçüm aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, alan yazın tarama, madde havuzunun oluşturulması, uzman görüşleri alınması, ön uygulama yapılması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları aşamaları izlenmiştir. Anne-Baba Tutum Ölçekleri (4-12 Yaş) adı verilen ölçüm aracının geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları neticesinde, oluşturulan temel yapıya uygun olarak ayrıık yapılardan oluşan iki alt ölçek elde edilmiştir. Bu alt ölçeklerden biri istendik tutumları, diğeri istenmeyen tutumları yansıtan maddeleri içermiştir. İstendik Anne-Baba Tutum Ölçeği 14 madde, İstenmeyen Anne-Baba Tutum Ölçeği ise 13 maddeden oluşmuştur. Geçerlik kanıtı için cinsiyet ve çocuk yaşı dış ölçütüne göre analiz yapılmış; her iki ölçek puanlarının anne veya baba olma durumu değişkeninden manidar düzeyde etkilendiği, sahip olunan çocukların yaş grubuna göre ise değişiklik göstermediği saptanmıştır. Ölçeklerin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı, İstendik Anne-Baba Tutum Ölçeği için 0,810 ve İstenmeyen Anne-Baba Tutum Ölçeği için 0,748 olarak hesaplanmıştır. Ayrı ayrı puanlanıp değerlendirilen ölçeklerden alınan yüksek puan, o ölçeğe ilişkin tutumun baskın olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Çalışma bulgularına göre her iki ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olduğu, 4-12 yaş çocuğa sahip ebeveynlerin istendik ve istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının saptanmasında kullanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne-baba tutumları, çocukluk dönemi, ölçek geliştirme.

PARENTS ATTITUDE SCALES (4-12 YEARS): DEVELOPMENT, VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Abstract

Parenthood is a concept that expresses how parents can influence children's development and behavior. Parents affect the development of their children in every period of life. The aim of the study was to develop a

* Prof. Dr., Sinop Üniversitesi, ogelman@sinop.edu.tr ORCID: 0000-0002-4245-0208

** Prof. Dr., Karabük Üniversitesi, a.ozyurek@karabuk.edu.tr ORCID: 0000-0002-3083-7202

measurement tool for determining the child-rearing attitudes of mothers and fathers with children aged 4-12 years. In the study, the stages of field scanning, item pooling, receiving expert opinion, pre-trial application, validity and confidence studies were followed. As a result of the validity and reliability studies of the measurement tool called Parents Attitude Scales (4-12 Years), two subscales consisting of discrete structures were obtained in accordance with the basic structure created. One of these subscales contained substances that reflected the wanted parents' attitudes and the other that reflected unwanted parents' attitudes. The Desired Parents Attitude Scale is 14 items and the Unwanted Parents Attitude Scale is 13 items. Analysis for proof of validity was carried out according to the external criteria of gender and child age; it was determined that both scale scores were affected significantly by motherhood or paternity, from the age group of the children owned did not vary. Cronbach Alpha internal consistency coefficient, was calculated as .810 for the Desired Parents Attitude Scale and .748 for the Unwanted Parents Attitude Scale. The high score from the scales, which are scored and evaluated separately, is interpreted as the predominant attitude to that scale. According to the study findings, it is thought that both scales have high validity and confidence, that parents with children aged 4-12 years can be used to determine requested and unwanted child-rearing attitudes.

Keywords: Parents attitudes, childhood, scale development.

1. GİRİŞ

Ebeveynlik, anne-babaların çocukların gelişimini ve davranışlarını nasıl etkileyebildiğini ifade eden bir kavramdır (Batoool ve Mumtaz, 2015). Anne-babalar gerek aktardıkları genetik özelliklerle gerekse yetiştirme tutumlarıyla çocuklarının hayatlarını çok yönlü bir şekilde uzun süreli etkilemektedirler. Anne-baba tutumları da çocukların tüm gelişim alanlarını şekillendirebilir (Banasich ve Brooks-Gunn, 1996). Bu nedenle, anne-babaların ebeveynlik tutumlarının incelenmesi çocuk gelişimi ve çocuk gelişimi konusuyla ilgilenen çoğu araştırmacının ilgi konusu olmuştur.

Anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarının etkileri, kısa ve uzun vadeli olarak değerlendirilebilir. Anne-baba tutumlarının kısa süreli etkilerine bakıldığında, Lindhout ve meslektaşlarının (2009) 25 kaygı sorunu olan ve 25 kaygı sorunu olmayan çocuğu inceledikleri çalışmalarında, anne-baba tutumlarının mizaçla birlikte çocukların kaygı problemlerini yordayabildiği sonucuna ulaştıkları görülmektedir. Demirkaya ve Abalı'nın (2012) 24-72 aylık 200 çocukla yaptığı araştırmada, annelerin aşırı koruyuculuğunun çocuklardaki sosyal içe-dönüklük, kaygı/depresyon ve içe yönelim belirtileriyle ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte aile içindeki geçimsizliğin, çocuklardaki dışa dönük davranış sorunlarını arttırabildiği de ifade edilmiştir. Sanner ve Neece (2018), anne-baba-çocuk etkileşiminin, ebeveynlerin stresi ve çocukların davranış problemleri üzerinde etkili olabileceğini ifade etmektedir. Anthony ve meslektaşları (2005), ebeveynlik stresinin çocuğun sosyal yeterliğiyle, içe ve dışa dönük davranış sorunlarıyla ilişkili olabildiğini ortaya koymuşlardır. Anne-baba tutumlarının uzun süreli etkileri incelendiğinde Kasser, Koestner ve Lekes (2002), Amerika'daki 79 çocuğu 5 yaşından 31 yaşına kadar inceledikleri çalışmalarında 5 yaşındaki ebeveyn kısıtlamasının sonraki yıllardaki özdüzenleme becerilerini olumsuz yönde etkilediğini belirlemişlerdir. Flouri (2004), 5 yaşındaki çocukları 30 yaşına kadar izlediği çalışmasında, annelerin olumlu çocuk yetiştirme tutumlarının ırkçılık karşıtlığı ve çevreye yönelik olumlu yaklaşımla ilişkili olabildiğini ortaya koymuştur.

Anne-baba tutumları, çocuğu farklı şekillerde etkileyebilmekte iken kültür, ebeveyn mizacı, cinsiyet farklılığı, kişisel deneyimler ve eşler arası uyum gibi çeşitli değişkenlere göre de farklılık gösterebilmektedir (Ferguson vd., 2013; Wang ve Leichtman, 2000) Dolayısıyla

anne-baba tutumlarının farklı açılardan incelenmesi önem taşımaktadır. Anne-babaların çocuk yetiştirmeye yönelik tutumları olumlu/istendik ve olumsuz/istenmeyen tutumlar olarak ele alınabilir. Anne-baba tutumlarıyla ilgili olarak alan yazında demokratik, otoriter, aşırı hoşgörölü, ilgisiz-ihmkâr, tutarsız, izin verici gibi çeşitli sınıflandırmalar yapıldığı görölmektedir (Filiz ve Yaprak, 2009; Özgüven, 2001; Santrock, 2011). Demokratik ve çocuğu kabul eden davranışlar çocuk ve ergenlerde olumlu etkiler oluştururken baskı, katı disiplin ve aşırı koruyucu tutumlar olumsuz sonuçlar meydana getirmektedir (Sümer, Gündoğdu Aktürk ve Helvacı, 2010). Olumlu ve olumsuz ebeveynlik stillerinden olan otoriter ve yetkeci tutum, sıklıkla bir arada çalışılmıştır (Steinberg, 2001). Olumlu tutum olarak değerlendirilen yetkeci anne-baba tutumunda çocuğa yönelik sıcaklık, kabul, saygı ve çocuğun bağımsızlığının desteklenmesi üst düzeydedir (Baumrind, 1996). Yetkeci tutum gibi olumlu anne-baba tutumları, çocukların öfke kontrolünü, liderlik ve sosyal yeterliğini arttırabilmektedir (Zhou, Eisenberg, Wang ve Reiser, 2004). Olumsuz tutumlar arasında yer alan otoriter tutumda ise yetkeci tutumun zıddı olarak, çocuğa karşı sorumluluğun azalması ve kontrolün arttırılması, anne-babaların çocuğa olan ilgisinin düşük düzeyde olduğu, fiziksel, sözel ve duygusal cezalandırma yöntemlerinin sıklıkla kullanılabildiği ifade edilmektedir (Steinberg, Lamborn, Darling, Mounts, ve Dornbusch, 1994). Otoriter tutum gibi olumsuz anne-baba tutumları, çocuklardaki içe ve dışa dönük davranış sorunlarını arttırabilmektedir (Lee, Zhou, Ly, Main ve Tao, 2014). Olumsuz ebeveyn tutumları içinde yer alan aşırı hoşgörölü anne-baba tutumunda çocuğun isteklerine, davranışlarına herhangi bir sınırlama getirilmez. Bu tutum, çocuktaki paylaşma, uzlaşma, işbirliği, empati gibi sosyal ve duygusal becerilerin gelişiminde aksaklıklar meydana getirebilir (Santrock, 2011). İlgisiz-ihmkâr anne-baba tutumunda, çocuğun beslenme ve sağlık gibi bakımla ilgili sürecinde aksaklıklar meydana gelebilmektedir. İlgisiz-ihmkâr anne-babaların çocuklara fiziksel şiddet uygulayabildiği, olumsuz duygular besleyebildiği görölebilmektedir (Çağdaş, 2012). Aşırı koruyucu anne-babaların, çocuklarıyla aşırı düzeyde ilgilenmesi, denetim ve kontrolde aşırıya kaçan bir yaklaşım göstermesi söz konusudur (Alisinanoğlu, 2003). Tutarsız tutumda, ebeveynler kendi içinde tutarsız olabileceği gibi birbirleriyle de tutarsız olabilirler. Birgün kabul edilen bir davranış, sonraki gün kabul edilmeyebilir (Yavuzer, 1997). Olumsuz tutumlar, çocuklardaki duygusal ihmal ve istismarı da beraberinde getirebilmektedir (Arslan Toker ve Sözer Çapan, 2018). Olumsuz tutumlar yerine demokratik ve destekleyici bir ortamda yetişen çocukların, olumlu davranışlar ve beceriler geliştirmelerine olanak sağlanabilecektir (Kaya, Bozaslan ve Genç, 2012).

Anne-baba tutumlarının çocukların gelişimindeki önemi ve etkisi nedeniyle konuyla ilgili çalışmalar zaman içerisinde artış göstermiştir. Bu artışta, anne-baba tutumlarına yönelik ölçme araçlarının çeşitlenmesinin de etkisi bulunmaktadır. Türkiye’de kullanılan anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarını belirlemeye yönelik ölçme araçlarının genellikle likert tipi derecelendirmeye dayalı formlar şeklinde hazırlandığı ve bireyin kendi tutumunu değerlendirmesine yönelik ifadelerden oluştuğu görölmektedir (Özyürek ve Gülay Ogelman, 2020). Bu ölçeklere Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum ölçeği-PARI (Öner, 1996), Aile Tutum Envanteri (Özdemir, 1991), Ebeveyn Tutum Ölçeği (Karabulut Demir ve Şendil, 2008), Aile Çocuk İlişkileri Ölçeği (PARQ) (Özyürek ve Tezel Şahin, 2012), Aile Çocuk Yetiştirme Tarzları Ölçeği (Ural, Güven, Azkeskin ve Kılıç, 2012), Ebeveynlik Stilleri ve

Boyutları Ölçeği (Önder ve Gülay, 2009), Ebeveynlik Ölçeği (Tüfekçi ve Deniz, 2014) Ebeveyn Davranış Değerlendirme Ölçeği (Diken, Topbaş ve Diken, 2009) ve HAMEL Anne Tutum Testi (Kuzu, 2006), Çocuk Yetiştirmeye İlişkin Anne-Baba Görüşleri Ölçeği ve Anne-Baba Tutum Ölçekleri (Özyürek, 2017, 2018) örnek verilebilir.

Türkiye’de kullanılan anne-baba tutumlarına yönelik ölçme araçlarını bir kısmının uyarlama olduğu, ölçeklerin alt boyutlarında genellikle otoriter, aşırı hoşgörülü, aşırı koruyucu, demokratik gibi anne-baba tutumlarının yer aldığı dikkat çekmektedir (Sümer, Gündoğdu Aktürk ve Helvacı, 2010). Yine ebeveyn tutum ölçekleri incelendiğinde, okul öncesi, ilkokul veya ergenlik yaşında çocuğa sahip anne-babalara yönelik geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapıldığı görülmektedir. Ölçeklerin uygulandığı ebeveynlerin çocuklarının yaşı değişse de tutum maddelerinin benzerliği dikkat çekmektedir. Ayrıca ebeveynler aynı anda farklı yaş grubundan çocuğa sahip olabilirler ve okul öncesi veya daha büyük yaş grubu çocuğuna farklı tutumlar sergileyebilirler. Türkiye’de geliştirilmiş, istendik ve istenmeyen tutumlar bağlamında değerlendirme yapan, çocukluk dönemi boyunca anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarını belirleyici en temel ifadeleri içeren maddelerin yer aldığı anne-baba tutum ölçeklerine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu araştırmanın amacı, 4-12 yaş gibi çocukluk dönemini kapsayan geniş bir yaş aralığında çocuğa olan ebeveynlerin istendik ve istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının belirlenmesine yönelik bir ölçme aracının geliştirilmesidir.

2. YÖNTEM

2.1. Anne-Baba Tutum Ölçekleri (4-12 Yaş) Geliştirilmesi Süreci

Ölçeğin geliştirme sürecinde, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanabilmesi için uyulması gereken ölçütler bulunmaktadır. İlk aşamada konuyla ilgili geniş bir alan yazın taraması ve nelerin ele alınacağına karar verilmesi gerekmektedir. Daha sonra madde havuzu oluşturmak ve uzman görüşü almak, deneme uygulaması yapmak aşamaları izlenir. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucuna göre ölçüm aracının son şekli elde edilir (Özçelik, 2010; Turgut ve Baykul, 2012). Bu sürece uygun olarak yapılan işlemler sırasıyla verilmiştir

2. 1. 1. Ölçek Madde Havuzunun Oluşturulması

Anne-baba tutumlarına yönelik alan yazın ve mevcut ölçeklerin incelenmesi sonucunda, okul öncesi yaştan itibaren çocukluk döneminde anne-baba tutumlarını genel olarak ifade eden ölçek maddeleri yazılmıştır. Madde yazımında istendik ve istenmeyen anne-baba tutumlarının neler olabileceği irdelenmiş, istendik tutumun demokratik/yetkin anne-baba tutumu, istenmeyen/tercih edilmeyen anne-baba tutumlarının ise aşırı baskıcı ve otoriter, tutarsız, aşırı hoşgörülü ve aşırı koruyucu tutumlar olması dikkate alınmıştır. Alan yazında anne-baba tutumlarının belirlenmesine yönelik yapılan çalışmaların bulguları, anne-babaların aynı anda hem istendik hem de istenmeyen tutumlara sahip olabileceklerini göstermektedir. Bu nedenle, istendik ve istenmeyen tutumların ayrı ayrı değerlendirilmesinin uygun olacağı görüşüne varılmıştır. Bu doğrultuda, taslak maddeler istendik/olumlu ve istenmeyen/olumsuz çocuk yetiştirme tutumlarını yansıtacak şekilde hazırlanmıştır. Toplam 48 maddelik denemelik form, geçerlik çalışması için hazır hale getirilmiştir.

2. 1. 2. Geçerlik Çalışmaları

Ölçülecek özellikleri farklı değişkenlerin etkisini en aza indirerek belirlemek ve ölçme aracının geçerliğini sağlamak amacıyla kapsam geçerliğinden, ölçülmesi istenen yapının belirlenmesi için yapı geçerliğinden yararlanılmıştır.

Kapsam geçerliğinde, ölçeğin yapısı araştırılmaktadır (Gezen, 2013). Madde havuzu oluşturulduktan sonra elde edilen denemelik form hakkında uzman görüşleri alınarak görünüş geçerliğine bakılmıştır. Çocuk gelişimi ve okul öncesi eğitimi, ölçme ve değerlendirme alan uzmanlarına gönderilen taslak maddelerin, amaca uygunluk, açıklık, anlaşılabilirlik açısından incelenmesi istenmiştir (Büyüköztürk, 2003). Davis tekniği kullanılarak elde edilen kapsam geçerlik indeksine göre 0,80 altındaki maddeler çıkarılmış (Karakoç ve Dönmez, 2014), bazı maddelerde önerilen düzeltmeler yapılmıştır. Toplam yedi alan uzmanı görüşü doğrultusunda, istedik anne-baba tutumlarından oluşan madde grubunda yer alan 13 maddeden 4'ü düzeltilmiş, 1 madde çıkarılmış ve 3 madde daha eklenerek 15 madde yer almıştır. İstenmeyen anne-baba tutumlarından oluşan madde grubunda yer alan 35 maddeden 10'u düzeltilmiş, 3 madde çıkarılmış ve 7 madde eklenerek 39 madde yer almıştır. Denemelik formun son şekli, görüş alınan uzmanlardan üçüne yeniden gönderilerek incelemeleri istenmiş, olumlu geribildirimler sonucunda uygulamaya hazır olduğuna karar verilmiştir.

Toplamda 54 maddelik formun giriş kısmına, anne-babalar için açıklayıcı bilgi eklenmiş ve maddeler rastgele sıralanarak "Her zaman", "Sık sık", "Bazen", "Nadiren" ve "Hiçbir zaman" şeklinde derecelendirilmiştir. Formda yer alan maddelerden örnekler şu şekildedir:

- Çocuğumu duygu, düşünce ve problemleri hakkında konuşması için cesaretlendiririm.
- Çocuğum sözümü dinlemediğinde ona kızar, bağırırım.
- Çok sıcak veya çok soğuk havalarda hasta olabileceğini düşünerek çocuğumun dışarı çıkmasına izin vermem.
- Çocuğuma bir ceza verdikten sonra pişman olup ondan özür dilerim.
- Çocuğumun yapmak istemediği işleri onun yerine ben yaparım.

Denemelik form, çevrimiçi olarak uygulanacağından internet ortamına yüklenmiş ve bağlantı linki oluşturulmuştur. Daha sonra bu link okul öncesi çocuğa sahip dört ebeveyne gönderilerek doldurmaları istenmiş ve herhangi bir sorun yaşanıp yaşanmadığı kontrol edilmiştir. Ölçek geliştirmede, faktör analizi için en az 300 denekten elde edilen verilerin yeterli olduğu kabul edilmektedir. Örneklem büyüklüğünün değişken sayısının on katı olmasını öneren Kline'in (1994) görüşleri dikkate alınarak (Akt.: Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010), çalışmada en az 540 ebeveyne ulaşılması hedeflenmiş, toplamda 591'i kadın ve 84'ü erkek toplam 675 ebeveynden veri toplanarak değerlendirmeye alınmıştır.

Katılımcıların bazı kişisel bilgilerini yansıtan bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların bazı kişisel bilgileri frekans ve yüzdelik tablosu

Yaş	n	%	Öğrenim Durumu	n	%
25 ve altı	18	2,7	İlkokul	28	4,1
26-30 yaş	125	18,5	Orta	45	6,7
31-35 yaş	262	38,8	Lise	161	23,9
36-40 yaş	164	24,3	Ön Lisans	98	14,5
41-45 yaş	77	11,4	Lisans	273	40,4
46-50 yaş	29	4,3	Yüksek Lisans	50	7,4
Aile Yapısı			Doktora	20	3,0
Çekirdek aile	555	82,2	Çocuklarının Yaşı		
Geniş aile	93	13,8	4-6 yaş tek çocuk	294	43,6
Tek ebeveynli aile	27	4,0	7-9 yaş tek çocuk	88	13,0
Gelir Durumu			10-12 yaş tek çocuk	85	12,6
Düşük	55	8,1	4-12 yaş arası farklı yaşlardan iki veya üç çocuk	208	30,8
Orta	565	83,7			
Yüksek	55	8,1			

Tablo 1'e göre, ebeveynlerin %38,8'i 31-35 yaş, %24,3' 36-40 yaş ve %18,5'i 26-30 yaş aralığındadır. Ailesi yapısı %82,2 çekirdek aile, gelir durumu %83,7 orta düzeydedir. Ebeveynlerin %40,4'ü lisans ve %23,9'u lise mezunudur. Sahip olunan çocuk yaş grubuna bakıldığında %43,6'sının 4-6 yaş arası tek çocuğunun olduğu ve %30,8'inin ise 4-12 yaş arasında iki veya daha fazla çocuklarının olduğu görülmektedir.

Yapı geçerliğinin belirlenmesinde, Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör analizlerinden (AFA ve DFA) yararlanılmıştır. Yapı geçerliği, gruplar arası ayrıştırma yöntemiyle de incelenmiştir. Bu yöntem özellikleri bilinen grupların karşılaştırılması ve arasında fark olup olmadığını görmek amacıyla kullanılabilir. Grupların ölçüm aracından aldığı puanlar arası korelasyon katsayısının 0 veya çok düşük olması, iki grup arası puan arasında anlamlı fark olması yapı geçerliğine ilişkin kanıt olarak kullanılabilir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Ebeveyn olarak annelerin ve babaların çocuklarına yönelik tutumları farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle, ebeveynlerin incelenen yapılardan elde ettikleri puanlar anne veya baba olmak durumuna/cinsiyete ve sahip olunan çocukların yaşına göre de incelenmiştir. Puanların cinsiyete ve sahip olunan çocukların yaşına göre normallik dağılımını incelemek için Kolmogorow Smirnow Testi uygulanmıştır. Çarpıklık değerlerinin 0,54-7,46 ve basıklık değerlerinin 0,85-7,69 arasında, varyasyon katsayılarının ise 4,3 ve 11,17 arasında değerler aldığı görülmüştür. Ayrıca histogram ve Q-Q plot grafikleri de incelenmiştir. Kolmogorov Smirnov değerlerinin $p < 0,05$ olduğu, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 arasında olmadığı, varyasyon katsayısının 0,3'ten büyük olduğu, histogramlarda tek tepeli bir görüntü olmadığı, Q-Q plot grafiklerinde saçılımların rastgele bir dağılım göstermediği görülmüş ve verilerin normal dağılım göstermediğine kanaat getirilmiştir. Buna göre analizlerde Mann Whitney U Testi uygulanmıştır.

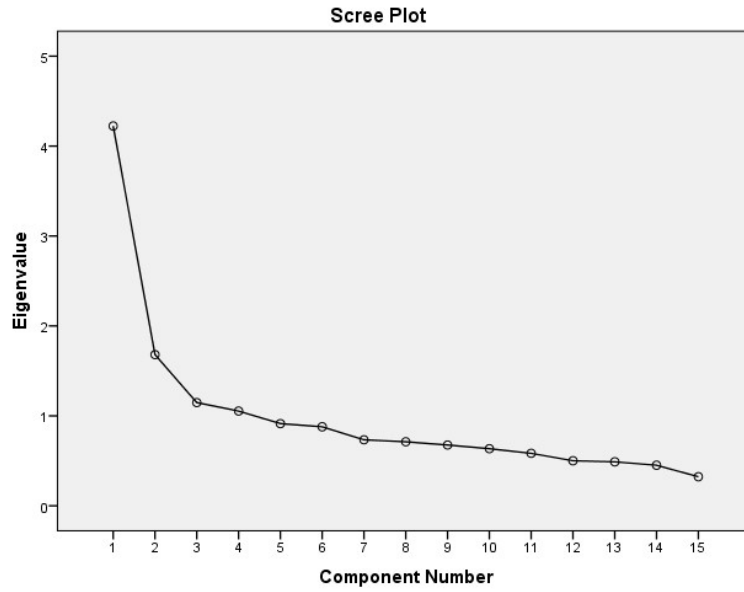
Güvenirlilik düzeyinin belirlenmesinde Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı dikkate alınmıştır (Büyüköztürk, 2003).

3. BULGULAR

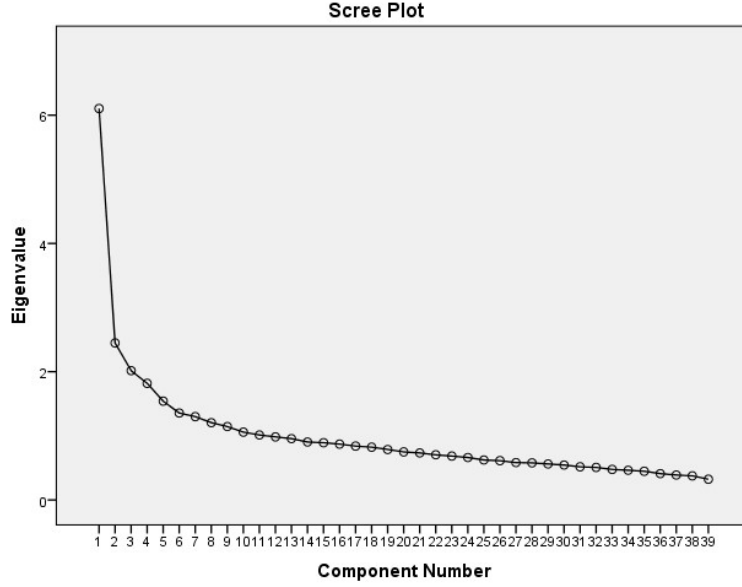
Yapı geçerliğinin istatistiksel tespiti amacıyla yapılacak Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) öncesinde KMO ve Barlett Küresellik testi yapılarak faktör analizine uygunluk incelenmiştir. KMO test sonucu 0,84 ve Barlette küresellik testi manidar bulunmuştur ($p<0,01$). Bu doğrultuda veri setinin faktör analizine uygun olduğu düşünülmüştür (Kan, 2013).

Tüm maddeler birlikte değerlendirildiğinde, başlangıç öz değeri 1'in üzerinde olan 16 faktörün bulunduğu, fakat iki ayırık yapı olarak planlanan maddelerin AFA sonucu kümelenmediği görülmüştür. Yapı geçerliğinde, geliştirilen ölçme aracıyla birlikte kurulan hipoteze dayalı ilişkiler de test edilmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Bu nedenle çalışmanın madde oluşturma aşamasında planlandığı gibi istendik ve istenmeyen ebeveyn tutum maddeleri iki ayırık yapı olarak ele alınmış ve bu yapılar için iki ayrı faktör analizi yapılmıştır.

Grafik 1'de istendik anne-baba tutumları ve Grafik 2'de istenmeyen anne-baba tutumları maddelerine ilişkin faktör öz değerleri saçılma diyagramı görülmektedir.

Grafik 1. İstendik anne-baba tutumları ölçek maddeleri saçılma diyagramı

Grafik 2. İstenmeyen anne-baba tutumları ölçek maddeleri saçılma diyagramı

Grafik 1 ve Grafik 2’de ilk noktadan sonraki bileşenlerin varyansa yaptıkları katkı küçük ve hemen hemen aynı düzeyde olduğundan tek faktörlü bir yapı olabileceği düşünülmüş, bu karar ölçeğin geliştirilmesi aşamasında saptanan teorik yapıya daha uygun görülmüştür. Tek faktörlü modelin tanımlanmasından sonra faktör analizleri tekrar edilmiş ve maddelerin yer aldığı faktörlerin yük değeri için sınır 0,30 alınmıştır. İstendik anne-baba tutumları maddelerinden Faktör yük değeri 0,30’un altında bir madde çıkarılarak 14 madde ile analiz tekrarlanmıştır. İstenmeyen anne-baba tutumları maddelerinden Faktör yük değeri 0,30’un altındaki maddeler maddelerin varyansa yaptığı katkı dikkate alınarak ve sırasıyla çıkarılarak analiz tekrarlanmıştır. Sonuç olarak her iki ölçüm seti için elde edilen faktör yük değerleri Tablo 2 ve Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 2. İstendik anne-baba tutum maddeleri faktör yük değerleri

Madde	Faktör 1
M1	0,602
M2	0,554
M3	0,541
M4	0,509
M5	0,469
M6	0,469
M7	0,616
M8	0,663
M9	0,572
M10	0,552
M11	0,530
M12	0,485
M13	0,472
M14	0,611

Tablo 2’de verildiği üzere İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği’nin tek faktörlü yapısı olduğu, ayrıca toplam varyansın %30,16’sını açıkladığı belirlenmiştir.

Tablo 3. İstenmeyen anne-baba tutum maddeleri faktör yük değerleri

Madde	Faktör 2
N1	0,427
N2	0,568
N3	0,475
N4	0,580
N5	0,602
N6	0,430
N7	0,528
N8	0,527
N9	0,546
N10	0,603
N11	0,595
N12	0,626
N13	0,515

Tablo 3’e göre İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği’nin tek faktörlü yapısı olduğu, ayrıca toplam varyansın %29,56’sını açıkladığı belirlenmiştir.

Tek faktörlü desenlerde, açıklanan varyansın %30 ve daha fazla olması yeterli görülebileceğinden (Büyüköztürk, 2003) İstendik ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçek maddeleri faktör analizleri sonucunda elde edilen verilerin her iki ölçeğin geçerliği için yeterli düzeyde olduğu düşünülmüştür.

AFA ile tek faktörlü olarak ortaya çıkan faktör yapısını doğrulamak amacıyla yapılan DFA sonucunda uyum indeksi değerleri İstendik Tutum Ölçeği için RMSEA (.05) ve SRMR (.04) için iyi uyum, NFI (.91) ve CFI .95) için kabul edilebilir düzeyde uyum, χ^2/df (2,64) için iyi uyum; İstenmeyen Tutum Ölçeği için RMSEA (.05) ve SRMR (.04) için iyi uyum, NFI (.92) ve CFI .95) kabul edilebilir düzeyde, χ^2/df (2,78) için iyi düzeyde uyumlu olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuçlara ulaşmak için İstendik Tutum Ölçeğinde yer alan 11 ve 12, 11 ve 13, 12 ve 13, 1 ve 2, 3 ve 4. Maddelerin hataları; İstenmeyen Tutum Ölçeğinde yer alan 1 ve 2, 1 ve 5, 2 ve 5, 4 ve 5, 7 ve 10, 9 ve 10, 11 ve 10. Maddelerin hataları ilişkilendirilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, her iki ölçeğin uyum ölçütlerinin standart değerler aralığında olduğu ve dolayısıyla her iki ölçeğin tek faktörlü yapıyı doğruladığına karar verilmiştir.

Tablo 4’te ebeveynlerin cinsiyetine göre ve Tablo 5’te sahip olunan çocukların yaş grubuna göre analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyete göre ölçek puanları Mann Whitney U testi sonuçları

Anne-Baba Tutum Ölçekleri			Cinsiyet	n	\bar{x}	S	z	p
İstendik Ölçeği	Anne-Baba Tutumları	Tutumları	Kadın	591	62,05	5,59	-4,518	0,000*
			Erkek	84	58,76	6,67		
İstenmeyen Ölçeği	Anne-Baba Tutumları	Tutumları	Kadın	591	26,92	6,64	-3,451	0,001*
			Erkek	84	30,04	7,67		

*p<0,05

Tablo 4’te İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği puanlarının, cinsiyete/anne-baba olma durumuna göre manidar farklılık gösterdiği (p<0,05); kadınların İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği puan ortalamalarının (\bar{x} =62,05)

erkeklerin puanından ($\bar{x}=58,76$) ve erkeklerin İstenmedik Anne-Baba Tutumları Ölçeği puan ortalamalarının ($\bar{x}=30,04$) kadınların puanından ($\bar{x}=26,92$) yüksek olduğu görülmektedir. Kadınların istendik çocuk yetiştirme tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu, erkeklerin istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Çocukların yaş grubuna göre ölçek puanları Mann Whitney U testi sonuçları

Anne-Baba Tutum Ölçekleri	Yaş	n	\bar{x}	S	z	p
İstendik Tutum	4-6 yaş tek çocuk	295	61,67	5,78	0,562	0,905
	7-9 yaş tek çocuk	88	61,71	6,057		
	10-12 yaş tek çocuk	84	61,29	5,65		
	4-12 yaş arası çocuklar	208	61,72	5,91		
İstenmeyen Tutum	4-6 yaş tek çocuk	295	27,67	7,04	2,881	0,410
	7-9 yaş tek çocuk	88	26,20	5,88		
	10-12 yaş tek çocuk	84	27,39	7,03		
	4-12 yaş arası çocuklar	208	27,25	6,89		

Tablo 5'te İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği puanlarının, sahip olunan çocukların yaşına göre manidar farklılık göstermediği ($p<0,05$); görülmektedir. Buna göre ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının çocuklarının yaşından anlamlı düzeyde etkilenmediği söylenebilir.

3. 1. Güvenirlilik

İki ayrı yapı olarak incelenen Anne-Baba Tutum Ölçekleri güvenilirliği için Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı hesaplanmıştır. Toplam 14 maddelik İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği için 0,810 ve 13 maddelik İstenmeyen ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği için 0,748 olarak belirlenmiştir.

3. 2. Puanlama

Tek ölçek ve iki ayrı yapı olarak incelenen ve AFA sonuçlarına göre iki farklı ölçek olarak ele alınan Anne-Baba Tutum Ölçekleri, 4-12 yaş arası çocuğa sahip anne ve babaların kişisel bildirimine dayalı olarak doldurulmaktadır. Her iki ölçek, kendi içinde toplanabilir bir puan vermektedir. Ölçeklerden birlikte toplam puan elde edilememektedir. İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği'nden elde edilen puan, ebeveynin çocuk yetiştirme tutumunun ne derece istendik, olumlu veya beklenen bir tutum olduğunu göstermektedir. İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği puanının yüksek olması ebeveynin demokratik ve yetkin bir çocuk yetiştirme tutumuna sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir. İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği'nden elde edilen puan, ebeveynin çocuk yetiştirme tutumunun ne derece istenmeyen, olumsuz veya beklenmeyen bir tutum olduğunu göstermektedir. İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği puanının yüksek olması, ebeveynin çocuklarına karşı aşırı baskıcı, aşırı koruyucu, aşırı hoşgörülü veya tutarsız davranışları kapsayan olumsuz tutum sergilediği şeklinde yorumlanabilir.

4. SONUÇ

Anne ve babaların 4-12 yaş arası çocuklara yönelik çocuk yetiştirme tutumlarını belirlemede faydalanılacak bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanan bu çalışmada, ölçek geliştirme basamakları izlenmiştir. Bu süreçte alan yazın taraması, madde havuzunun oluşturulması, uzman görüşlerinin alınması, ön denemenin yapılması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Geliştirilen “Anne-Baba Tutum Ölçekleri (4-12 Yaş)” geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları neticesinde, oluşturulan temel yapıya uygun olarak ayırık yapılardan oluşan iki alt ölçek elde edilmiştir. Her iki ölçek için AFA ile belirlenen tek faktörlü yapıların DFA ile doğrulandığı görülmüştür. Bu ölçeklerden biri “İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği” diğeri “İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği” olarak isimlendirilmiştir. İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği 14 madde, İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği ise 13 maddeden oluşmuştur. Geçerlik kanıtı için cinsiyet ve çocuğun yaşı dış ölçütlerine göre analiz yapılmış, İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği puanlarının anne veya baba olma durumu değişkeninden manidar düzeyde etkilendiği, sahip olunan çocukların yaş grubuna göre ise değişiklik göstermediği belirlenmiştir.

Ölçeklerin güvenilirliği için bakılan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı, İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği için 0,810 ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği için 0,748 olarak hesaplanmıştır. Çalışma bulgularına göre her iki ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olduğu, ebeveynlerin istendik ve istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının belirlenmesinde kullanılabileceği düşünülmektedir. Yapılan alan yazın taramasında, Türkiye’de geliştirilmiş, istendik ve istenilmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının belirlenmesine yönelik bir ölçme aracına rastlanılmadığı için bu ölçme aracının konu ile ilgili sonraki çalışmalara rehberlik edebileceği düşünülmektedir (Ek-1). Anne-baba tutumlarının çocuklarla ilgili farklı değişkenler üzerindeki etkilerinin okul öncesi ve çocuk gelişimi alanlarında sıklıkla incelenen konulardan olduğu söylenebilir (Özyürek ve Gülay Ogelman, 2020). Dolayısıyla anne-baba tutumlarını farklı açılardan ele alacak ölçme araçlarına da ihtiyaç bulunmaktadır. Ölçme araçlarının çeşitlenmesi, konuyla ilgili çalışmalara da yansiyacaktır. Hill ve meslektaşları (2008), anne-baba tutumları ile ilgili gözleme dayalı bilgi toplanmasının önemini vurgulamışlardır. Konu ile ilgili olarak yapılacak sonraki çalışmalarda, gözleme dayalı ölçme araçları geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

- Alisinanoğlu, F. (2003). Çocukların denetim odağı ile algıladıkları anne tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 97-107.
- Anthony, L. G., Anthony, B. J., Glanville, D. N., Naiman, D. Q. et al. (2005). The relationships between parenting stress, parenting behaviour and preschoolers' social competence and behaviour problems in the classroom. *Infant and Child Development*, 14(2), 133-154.
- Arslan Toker, G., ve Sözer Çapan, A. (2018). Anne baba tutumlarından kaynaklanan, ihmal ve duygusal istismara maruz kalmış çocukların en çok kullandığı savunma mekanizmaları üzerine bir literatür taraması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8, 9(16), 1794-1816.

- Banasich, A., ve Brooks-Gunn, J. (1996). Maternal attitudes and knowledge of child-rearing: associations with family and child outcomes. *Child Development*, 67, 1186-1205.
- Batool, S. S., ve Mumtaz, A. N. (2015). Development and validation of parenting style scale. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 30(2), 225-248.
- Baumrind, D. (1996). The discipline controversy revisited. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 45(4), 405-414.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum*. 3. Baskı. Ankara: Pegem A.
- Çağdaş, A. (2012). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lisrel uygulamaları*. Ankara: Pegem A.
- Davis, L. L. (1992). Instrument review: Getting the most from a panel of experts. *Applied Nursing Research*, 5(4), 194-197.
- Demirkaya, S. K., ve Abalı, O. (2012). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının okul öncesi dönem davranış sorunları ile ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 67-74.
- Diken, Ö., Topbaş, S., ve Diken, İ. H. (2009). Ebeveyn Davranışını Değerlendirme Ölçeği (EDDÖ) ile Çocuk Davranışını Değerlendirme Ölçeği (ÇDDÖ)'nin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 10(2), 41-60.
- Ferguson, E. D., Hagaman, J. A., Maurer, S. B., Mathews, P., ve Peng, K. (2013). Asian culture in transition: Is it related to reported parenting styles and transitivity of simple choices. *Journal of Applied Social Psychology*, 43, 730-740.
- Filiz, Z., ve Yaprak, B. (2009). A study on classifying parenting styles through discriminant analysis. *Journal of Theory and Practice in Education*, 5(2), 195-209.
- Flouri, E. (2004). Mothers' nonauthoritarian child-rearing attitudes in early childhood and children's adult values. *European Psychologist*, 9(3), 154-162.
- Hill, C., Maskowitz, K., Danis, B., ve Wakschlag, L. (2008). Validation of a clinically sensitive, observational coding system for parenting behaviors: the parenting clinical observation Schedule. *Parenting*, 8(2), 153-185.
- Kan, A. (2013). Test geliştirme, Tavşancıl, E. (Çev.Ed.) Psikolojik Test ve Değerlendirme Test ve Ölçmeye Giriş (ss.233-276). Ankara: Nobel.
- Karabulut Demir, E., ve Şendil G. (2008). Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(21), 15-25.
- Kasser, T., Koestner, R., ve Lekes, N. (2002). Early family experiences and adult values: A 26-year, prospective longitudinal study. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 28(6), 826-835.
- Kaya, A., Bozaslan, H., ve Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne-baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 208-255.
- Lee, E., H., Zhou, Q., Ly, J., Main, A., ve Tao, A. (2014). Neighborhood characteristics, parenting styles, and children's behavioral problems in Chinese American immigrant families. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology* 20(2), 202-212.

- Lindhout, I., E. Markus, M. Th., Hoogendijk, T. H. G., ve Boer, F. (2009). Temperament and parental child-rearing style: unique contributions to clinical anxiety disorders in childhood. *European Child Adolescent Psychiatry*, 18, 439-446.
- Önder, A., ve Gülay, H. (2009). Reliability and validity of parenting styles & dimensions questionnaire. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 508-514.
- Öner, N. (1996). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testler, bir başvuru kaynağı*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Özçelik, D. A. (2010). Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Pegem A.
- Özdemir, A. (1991). *A study on the effectiveness of mother training on mothers*. Unpublished master of arts, Boğaziçi University, İstanbul.
- Özguven, İ. E. (2001). Ailede İletişim ve Yaşam. Ankara: PDREM.
- Özyürek, A. (2017). Okul öncesi çocuğa sahip anne-babalara yönelik “Çocuk Yetiştirmeye ilişkin Anne-Baba Görüşleri Ölçeği” ve “Anne-Baba Tutum Ölçeği” geliştirme çalışması. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 26-38.
- Özyürek, A. (2018). Anne-baba çocuk yetiştirme tutumları ve üç farklı ölçek geliştirme çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 659-576.
- Özyürek, A., ve Gülay-Ogelman, H. (2020). Anne-babaların çocuk yetiştirme tutumlarının belirlenmesinde karşılaşılan güçlükler ve güvenilirlik sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, doi: 10.16986/HUJE.2020060126.
- Özyürek, A., ve Tezel Şahin, F. (2012). Altı yaşında çocuğa sahip annelerin çocuklarıyla ilişkilerinin incelenmesi, *International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 5(3), 72-86.
- Sanner, C. M., ve Neece, C. L. (2018). Parental distress and child behavior problems: parenting behaviors as mediators. *Journal of Family Studies*, 27, 591-601.
- Santrock, J. W. (2011). *Life-span development* (13th edition). USA: The McGraw-Hill Companies, inc.
- Steinberg, L. (2001). We know some things: Parent–adolescent relationships in retrospect and prospect. *Journal of Research on Adolescence*, 11(1), 1–19.
- Steinberg, L., Lamborn, S. D., Darling, N., Mounts, N. S., ve Dornbusch, S. M. (1994). Over-time changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development*, 65(3), 754–770.
- Sümer, N., Gündoğdu Aktürk, E., ve Helvacı E. (2010). Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye’de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42-59.
- Tüfekci, A., ve Deniz, Ü. (2014). An adaptation study of the parenting scale into Turkish. *European Journal of Research on Education*, 2(2), 192-201.
- Ural, O., Güven, G., Azkeskin, K. E., ve Kılıç, M. (2012). Çocuklarımızı nasıl yetiştiriyoruz? 12 ilden aileler ve 5-6 yaşındaki çocukları, Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi 3. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi “Okul Öncesi Eğitimde Farklı Yaklaşımlar ve Kültürlerarası Bakış” (ss. 15-23), 12-15 Eylül. Adana.
- Turgut, M. F., ve Baykul, Y. (2012). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem A.
- Wang, W., ve Leichtman, M. D. (2000). Same beginnings, different stories: A comparison of American and Chinese children's narratives. *Child Development*, 71, 1329-1346.
- Yavuzer, H. (1997). *Çocuk psikolojisi*, (14. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Zhou, Q., Eisenberg, N., Wang, Y., ve Reiser, M. (2004). Chinese children's effortful control and dispositional anger/frustration: relations to parenting styles and children's social functioning. *Developmental Psychology*, 40(3), 352-366.

Ek-1: Anne-Baba Tutum Ölçekleri (4-12 Yaş)

İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1	Çocuğumu duygu, düşünce ve problemleri hakkında konuşması için cesaretlendiririm.					
2	Çocuğumu, kendi kendine yapabileceği şeyleri denemesi için cesaretlendiririm.					
3	Çocuğum olumlu bir davranış sergilediğinde beğenimi belirtirim.					
4	Çocuğuma olan sevgimi güzel sözlerle, ona sarılarak ve onu öperek gösteririm.					
5	Çocuğumu, sözünü kesmeden dinlerim.					
6	Çocuğuma yapabileceği sorumluluklar veririm.					
7	Aile içinde kurallar belirlerken çocuğumun kararlara katılmasını sağlarım.					
8	Çocuğuma kuralların nedenleri ile ilgili açıklamalar yaparım.					
9	Çocuğum yanlış davranışlar sergilediğinde, ona doğru davranış seçenekleri sunarım.					
10	Çocuğuma yaptığı işi tamamlayabilmesi için yeterli zaman tanırım.					
11	Yaptığım hataları kabul ederek çocuğuma örnek olurum.					
12	Çocuğumla nitelikli zaman geçirmeye özen gösteririm.					
13	Çocuğumun ilgi, istek ve ihtiyaçlarına duyarlıyım.					
14	Çocuğumla ilgili kararlarda, onun düşüncelerini dikkate alırım.					
İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği		Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1	Çok sıcak veya çok soğuk havalarda hasta olabileceğini düşünerek çocuğumun dışarı çıkmasına izin vermem.					
2	Çocuğuma, istediğim gibi bir çocuk olursa onu daha çok seveceğimi söylerim					
3	Çocuğuma bir ceza verdikten sonra pişman olup ondan özür dilerim.					
4	Çocuğumun yapmak istemediği işleri onun yerine ben yaparım.					
5	Çocuğumu her konuda yaşlılarıyla kıyaslayarak başarılı olması için zorlarım.					
6	Çocuğumun yanlış bir davranışında eşim ya da aileden biri kızarsa, onu savunurum.					
7	Çocuğum üzülmesin diye her isteğini yerine getirmeye çalışırım.					
8	Çocuğumun hoş gördüğüm davranışlarına kızdığım, bazen de kızdığım davranışlarını hoş gördüğüm olur.					

9	Çocuğum bir şey istediğinde, ona alacağımı söylesem de almayabilirim.					
10	Çocuğuma istediğini yapacağımı söyler, daha sonra benim istediğim olması için onu ikna ederim.					
11	Çocuğum sözümü dinlemediğinde ona kızar, bağırırım.					
12	Çocuğumu ceza vermekle tehdit ederek disipline etmeye çalışırım.					
13	Çocuğum sözümü dinlemediğinde, onu fiziksel olarak cezalandırırım.					

Atıf İçin/ For Citation: Gülay Ogelman, H. ve Özyürek, A. (2021). Anne-baba tutum ölçekleri (4-12 yaş): geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 1-16.